

ELMADAĞ KADIN AÇIK CEZA İNFAZ KURUMU TAKİP ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/47

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 16/8/2024 tarihli ve 2024/765 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	2
B. Kurum Personeli	2
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM ve GÖRÜŞMELER	4
A. Fiziksel Koşullar.....	4
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	6
C. Beslenme.....	8
D. Sağlık Hizmetleri.....	9
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	10
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler	12
G. Dış Dünya İle İletişim.....	14
H. Kurumda Bulunan İş yurtları ve Çalışma Koşulları	15
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	16
A. Değerlendirme	16
B. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler	16
C. Tavsiyeler.....	21
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler.....	21
2. Kızılay, Elmadağ Kaymakamlığı ve Elmadağ Belediyesine Yönelik Tavsiye.....	22
3. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler.....	22

KISALTMALAR

km	: kilometre
m²	: metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK), 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 13/12/2004 tarihli ve 25685 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *“Açık ceza infaz kurumları”* başlıklı 14'üncü maddesi şöyledir: *“Açık ceza infaz kurumları, hükümlülerin iyileştirilmelerinde, çalıştırılmaları ve meslek edindirilmelerine öncelik verilen, firara karşı engelleri ve dış güvenlik görevlisi bulunmayan, güvenlik bakımından kurum görevlilerinin gözetim ve denetimi ile yetinilen kurumlardır.”*

5. Anılan görevin icrası kapsamında 13/10/2023 tarihinde Elmadağ Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumuna¹ **habersiz bir takip** ziyareti gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ile talep üzerine görevlendirilen Hekim ... ve Psikolog ... yer almıştır.

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

6. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede TIHEK Heyeti tarafından; UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti koğuşların bulunduğu alan ve eklentilerde incelemelerde bulunmuştur. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TIHEK hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş, gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi biri görüşme yapılan bölümlere alınmamıştır. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; Ziyaret Heyeti tarafından ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş ve ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

7. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 9/1/2023 tarihli ve 2023/3 sayılı Kurul kararı ile Başkanlık makamının 21/9/2023 tarihli ve 26975 sayılı oluruna istinaden 13/10/2023 tarihinde Elmadağ Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

8. Kurum, Ankara şehir merkezine 40 kilometre (km), Elmadağ ilçe merkezine 3 km uzaklıkta bulunmaktadır. Kuruma ulaşım Ankara Büyükşehir Belediyesi Elektrik Gaz Otobüs Genel Müdürlüğü (EGO) otobüsleri ve Özel Halk Otobüsleri ile sağlanabilmektedir.

9. 1986 yılında K2 tipi kapalı ceza infaz kurumu olarak inşa edilen Kurum binası bazı eklemelerin ardından Adalet Bakanlığının 30/3/2018 tarihli yazısıyla statüsü değiştirilerek Elmadağ Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumu olarak hizmet vermeye başlamıştır.

B. Kurum Personeli

10. Kurumda 49 personel görev yapmaktadır.

11. Personelin ünvan, cinsiyet ve sayılarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜN VAN	KADIN	ERKEK	TOPLAM
Kurum İkinci Müdürü (Vekâleten)	1		1
İdare Memuru		1	1
Öğretmen	1		1
Psikolog	3		3
Diş Hekimi	1		1
Sağlık Memuru		1	1
İnfaz ve Koruma Memuru	24	7	31
Aşçı	1		1
Şoför		2	2
Kalorifer Teknisyeni		1	1
Teknisyen		1	1
Bilgisayar İşletmeni		1	1
Cezaevi Kâtibi	1		1
Sayman		1	1
Memur		1	1
Hizmetli		1	1
TOPLAM	32	17	49

12. Kurum personelinin 6'sı lise, 8'i ön lisans, 35'i lisans mezunudur. Personel; ceza infaz kurumlarında insan hakları, intihar ve adli olgulara yaklaşım, işaret dili, iyi hal uygulamaları, öfke kontrol, psikososyal destek ve müdahale eğitimi gibi çeşitli konularda eğitimler almıştır. Personelin aldığı eğitimler arasında Birleşmiş Milletler (BM) İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İçin El Kılavuzu (İstanbul Protokolü), işkence ve kötü muamele yasağı ile hassas gruplara yaklaşım gibi konuların bulunmadığı görülmüştür.

13. Kurum idari bürolarında görevli tüm personel 08.30-17.30 saatleri arasında, vardiyada görevli personel ise 24 saat çalışma 72 saat istirahat esasına göre görev yapmaktadır.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

14. Toplam kapasitesi 106, anne çocuk ünitesi hariç artırılmış kapasitesi 122 kişi olan Kurumda, ziyaret tarihinde 20 mahpus özel izinde² olmakla beraber 101 kadın mahpus fiili olarak bulunmaktadır.

15. Mahpuslardan 1'i İran, 1'i Türkmenistan vatandaşı olup 1 mahpus ise haymatlos (vatansız) durumdadır.

16. Kurumda 8 hipertansiyon, 3 diyabet, 3 astım, 2 multiple skleroz (MS), 1 epilepsi ve 1 tiroid rahatsızlığı olan mahpus ile 1 engelli mahpus (doğuştan eksik parmak sebebiyle) bulunmaktadır.

17. Kurumda anne yanında kalan 8 çocuk bulunduğu, yaş aralığı değişmekle beraber en küçük çocuğun 1 yaşında olduğu öğrenilmiştir.

III. TESPİT, GÖZLEM ve GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

18. Kurum, 8.165 metrekare(m²) açık alan üzerinde yerleşik 2.100 m² kapalı alana sahiptir.

19. Kurum; ana bina, nizamiye ve bahçe kısmından oluşmaktadır.

20. Kurum bahçesinde oturma bankları, çardaklar ve yumuşak zeminli yetişkinlere yönelik spor alanı ile çocuk parkı bulunmaktadır. Bahçede ayrıca mahpusların sebze yetiştirebildikleri bir alan olduğu görülmüştür.

21. Kurum nizamiyesinde açık görüş alanı ve mahpusların Kuruma ilk kabullerinde aramaların yapıldığı odalar bulunmaktadır.

22. Toplam 2 kattan oluşan Kurum ana binasında ise giriş katta koğuşlar ve 1 butik mağaza, 1 mahpus yemekhanesi, 1 çamaşırhane, 1 mescit ve 1 kuaför odası bulunmaktadır.

² 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Özel İzin" başlıklı 115'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "Açık kurumlarda bulunanlarla, kapalı kurumda olup da açık kurumlara ayrılmaya hak kazandığı hâlde, nakledileceği kurumun kapasitesi ve/veya hükümlünün yaşı ve sağlığı gibi nedenlerle açık kurumlara gidemeyenler ile çocuk eğitimevlerinde bulunanlara, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini veya güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyumlarını sağlamak amacıyla kurum en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile üç ayda bir, yol hariç yedi güne kadar izin verilebilir. Hastalık veya doğal afet gibi zorunlu hâllerde bu izinler birleştirilerek kullanılabilir."

Kurum İdari kısmı da giriş katta olup bu kısımda psikososyal servis, öğretmen odası, çay ocağı ve personel yemekhanesi bulunmaktadır. Üst katta ise derslik olarak da kullanılan 1 konferans salonu, revir ve kütüphane bulunmaktadır.

23. Kurum ana binasında anne çocuk ünitesi, işçi koğuşu ve diğer mahpusların barındırıldığı toplam 10 koğuş bulunmaktadır. Mahpusların koğuşlara yerleştirilmelerinde işçi mahpus olma veya yanında çocuğu bulunma durumunun dikkate alındığı öğrenilmiştir.

24. Anne çocuk ünitesinde 4 koğuş bulunmakta olup her koğuşta 4 yatak mevcuttur. Ziyaret tarihinde 3'ü kullanılmakta olan koğuşlarda kalan toplam kişi sayısı 7'dir. Diğer koğuşlar açısından koğuşların büyüklükleri, koğuşlarda bulunan yatak mevcudu ve kalan mahpus sayısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

	Koğuş Büyüklüğü	Yatak Mevcudu	Kalan Mahpus Sayısı
1. Koğuş	113,43 m ²	28	24
2. Koğuş	68,37 m ²	30	17
3. Koğuş	43,18 m ²	16	13
4. Koğuş	32,63 m ²	16	15
5. Koğuş	Butik Mağaza	-	-
6. Koğuş	29,42 m ²	14	12
7. Koğuş	29,96 m ²	18	13

25. Ziyaret tarihinde artırılmış kapasiteyle çalışan Kurumda anne çocuk ünitesi dışında kalan bazı koğuşlar açısından ranzaların neredeyse bitişik şekilde konumlandırıldığı, mahpuslara hareket edecek alan kalmadığı gözlenmiştir.

26. Anne çocuk ünitesinde bulunan 4 koğuşun her birinde 2 adet ranza, kıyafet dolabı ve kullanımda olan 3 odada televizyon bulunduğu, koğuşlardan birinde tüm ünitenin kullanımında olan 1 adet büyük buzdolabı olduğu görülmüştür. Üniteye her koğuşta 1 adet klozet, 1 adet alaturka tuvalet, 1 duş ve lavabo bulunmaktadır. Bu koğuşlarda çocuklar için küçük plastik masa ve sandalyeler mevcuttur.

27. Kurumdaki diğer koğuşlarda; her koğuşun kapasite sayısına uygun olacak şekilde ranza ve kıyafet dolabı, banyo ve tuvalet alanı, bulaşık yıkama eviyesi, mermer bir tezgâh ve duvara monte edilmiş dolaptan oluşan bir mutfak alanı mevcuttur. Koğuşlarda bulunan tuvaletlerin hepsinin alaturka şeklinde olduğu ve tuvaletlerde tutunma barı bulunmadığı

görülmüştür. İdare engelli ve yaşlı bir mahpus olması durumunda hasta tuvalet sandalyesi kullanıldığını ifade etmiştir.

28. Mahpuslara Kuruma ilk yerleştirilmelerinde 1 adet nevresim takımı, 1 adet yastık, hava şartlarına göre 1 veya 2 adet battaniye, yemek dağıtımında kullanmaları için 1 adet tabildot, 1'er adet kaşık ve çatal verildiği öğrenilmiştir.

29. İdare, Kurumda 24 saat sıcak ve soğuk su bulunduğu ve kota uygulamasının olmadığını ifade etmiş, ziyaret esnasında da sıcak ve soğuk suyun aktığı görülmüştür.

30. Kurumda genel bütçe kapsamında ücretsiz yıkama yapan bir çamaşır makinasının olduğu ancak ziyaretten yaklaşık 1 ay kadar önce arızalandığı; mahpusların çamaşırlarını işyurdu kapsamında faaliyet gösteren çamaşırhanede ücretli şekilde yıkatabildiği öğrenilmiştir. Ziyaret sonrasında İdare tarafından Kuruma yeni bir çamaşır makinası alındığı ve mahpusların çamaşırlarının ücretsiz olarak yıkanmaya başlandığına dair belge ve fotoğraflar tarafımıza iletilmiştir.

31. Kurumda ısınma doğalgaz ile sağlanmaktadır. Görüşme yapılan mahpuslardan ısınmaya yönelik bir şikâyet alınmamış; ziyaret tarihinde kaloriferlerin gece vakti yakılmaya başlandığı öğrenilmiştir.

32. Koşuş içlerinin temizliği mahpuslar tarafından, ortak alanların temizliği ise işçi mahpuslar tarafından yapılmaktadır.

33. Kurumda; iç alanları kayıt altına alan 18, dış alanları kayıt altına alan 8 olmak üzere toplam 26 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Müdür odasında tüm güvenlik kameralarına ait görüntüler; nizamiye bölümünde ise Kurum dışını kayıt altına alan 8 güvenlik kamerasının görüntüleri izlenebilmektedir. Ziyaret Heyeti tarafından geriye dönük izleme yapılmış; Kurum dışı alanları kayıt altına alan güvenlik kameralarına ait kayıtların 4 ay öncesine kadar, Kurum içi alanları kayıt altına alan güvenlik kameralarına ait kayıtların ise 21 gün süreyle saklandığı görülmüştür.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

34. Kurum İdaresi, ilk kabul sırasında kolluk kuvvetleri eşliğinde Kuruma getirilen mahpuslardan darp cebir raporu istendiği, raporu bulunmayanlar için Kuruma kabulden sonra sağlık kuruluşundan söz konusu raporun alındığı bilgisini paylaşmıştır. İdare; mahpusların kişisel özellikleri ve adres bilgileri alınarak Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) üzerine kayıtlarının gerçekleştirildiğini ve her mahpusa Kurumda çekilmiş fotoğrafı bulunan bir hükümlü kimlik belgesi verildiğini ifade etmiştir.

35. İdare tarafından mahpuslar Kuruma ilk geldiklerinde yapılan aramaların 5275 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesi³ ve 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 34'üncü maddesi⁴ uyarınca, mahpusun utanma duygusunu ihlal etmeyecek şekilde ve dışarıdan içeriğinin görünmeyeceği, sadece aramalar için tahsis edilmiş bir odada hükümlü ile aynı cinsiyetten iki personel tarafından gerçekleştirildiği bilgisi paylaşılmıştır.

36. Mahpusun üzerinde Kuruma sokulması veya bulundurulması yasak madde veya eşya bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin varlığı halinde Kurum en üst amirinin talimatı doğrultusunda, detaylı olarak arama yapıldığı, bu arama esnasında önce bedenin üst kısmındaki giysilerin çıkartılıp arandığı, üst kısmındaki giysiler giydirildikten sonra bedenin alt kısmındaki giysiler çıkartılarak arama gerçekleştirildiği ve bu işlemler sırasında hükümlüye tek kullanımlık önlük verildiği İdare tarafından ifade edilmiştir.

37. Ziyaret esnasında nizamiyede hem Kuruma gelen ziyaretçiler tarafından kullanılan hem de mahpusların Kuruma ilk kabulü sırasında kullanılan kadın ve erkek arama odaları bulunduğu görülmüş, odalarda güvenlik kamerasının olmadığı tespit edilmiştir. Kadın arama odasında tek kullanımlık önlüğün bulunduğu belirlenmiş ancak görüşme yapılan mahpusların çoğunluğu tarafından Kuruma ilk geldiklerinde yapılan aramada kendilerine önlük verilmediği ifade edilmiştir.

38. Kurumda sabah 08.30, öğlen 12.00, akşam 17.00, gece 22.00 ve 23.00 saatlerinde olmak üzere günde 5 defa sayım yapıldığı öğrenilmiştir.

39. İdare tarafından Kurum genelinde şikâyet prosedürü olarak dilekçe mekanizmasının işletildiği, mahpusların dilekçelerinin düzenli olarak toplandığı, konusuna ve muhatabına göre tasnif edildiği ve gecikmeksizin işleme alındığı ifade edilmiştir. Görüşme

³ 29/12/2004 tarihli ve 25685 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Arama" başlıklı 36'ncı maddesine göre; "Kurumlarda, odalar ve eklentilerinde, hükümlülerin üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Her ay bir kez mutlaka arama yapılır. Aramalar, gerektiğinde dış güvenlik görevlileri veya kolluk kuvvetleriyle veya diğer kamu görevlilerince ortaklaşa gerçekleştirilebilir."

⁴ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım" başlıklı 34'üncü maddesinin ilgili kısmı şöyledir: "Hükümlünün üzerinde, kuruma sokulması veya bulundurulması yasak madde veya eşya bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin varlığı ve bunun başka suretle tespitinin olanaksız olması durumunda, kurum en üst amirinin gerekli görmesi hâlinde, detaylı olarak veya beden çukurlarında aşağıda belirtilen usullere göre arama yapılabilir: a) (Değişik:RG-12/11/2021-31657-CK-4773/14 md.) Detaylı arama, hükümlünün utanma duygusunu ihlal etmeyecek şekilde ve görevli dışında kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak gerçekleştirilir. Arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık giyim önlüğü verilir. b) Arama sırasında önce bedenin üst kısmındaki giysiler çıkartılır, bedenin alt kısmındaki giysiler üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkartılır. Bu giysiler de mutlaka aranır."

gerçekleştirilen mahpuslar tarafından da dilekçelerinin toplanmasında ve akıbetine ilişkin bilgilendirilmede herhangi bir sorun yaşamadıkları ve taleplerinin imkânlar dâhilinde en kısa sürede yerine getirildiği belirtilmiştir.

40. İdare tarafından Kurumdaki mahpuslara yönelik disiplin prosedürünün 5275 sayılı Kanuna göre yürütüldüğü, mahpusların kınama cezasının dışında bir disiplin cezası alması halinde kapalı ceza infaz kurumlarına gönderildikleri ve Kurumda yürütülen disiplin soruşturmalarının genelde firar sebebiyle olduğu ifade edilmiştir. Firar eyleminin binadan firar, izinden geç dönme veya hiç dönmeme şeklinde gerçekleştirilebildiği, bu eyleme disiplin cezası olarak hücre hapsi cezasının verildiği, firar eden mahpusun yakalandıktan sonra kapalı ceza infaz kurumuna gönderilerek cezasının burada infaz edildiği öğrenilmiştir.

41. İdare; COVID-19 izninden dönmesi gereken 86 mahpustan 35'inin geri dönmediği ve ziyaret tarihi itibarıyla firar durumunda bulunan 35 kişiden 17'sinin yakalanarak haklarında disiplin işlemlerinin başlatıldığı bilgisini paylaşmıştır.

42. Kurumda hakkında şikâyette bulunulan, idari veya adli işlem yürütülen 2 personel bulunduğu, bu kişiler hakkında yürütülen soruşturma nedenlerinin “Görevi ile İlgili Olarak Her Ne Şekilde Olursa Olsun Çıkar Sağlamak” ve “Cinsel Saldırı” olduğu, ilgili soruşturmalar sonucunda bir personele uyarma cezası, diğeri hakkında disiplin cezası verilmesine yer olmadığı kararı verildiği öğrenilmiştir.

C. Beslenme

43. Kurumda mahpuslara kahvaltı, öğle ve akşam yemeği olmak üzere 3 öğün yemek verilmektedir. Anne yanında kalan çocuklar için ayrıca süt, kurabiye, kuruyemiş, bebek bisküvisi gibi ürünlerin sağlandığı öğrenilmiş, bu durum görüşme gerçekleştirilen anneler tarafından da teyit edilmiştir.

44. Kurumda yemek listelerinin Kurum aşçısı ve genel bütçe ambar bürosu tarafından istişare edilerek belirlendiği ve yemeklerin Kurum mutfağında hazırlandığı İdare tarafından ifade edilmiştir. Kurum mutfak kısmında 1 aşçı ve 5 mahpusun görev yaptığı öğrenilmiş, mutfağın temiz olduğu ve buradaki personelin bone kullandığı görülmüştür.

45. Ziyaret Heyeti tarafından yemek numuneleri kontrol edilmek istenmiş ancak Kurumda numune tutulmadığı, numune kaplarının sipariş edildiği ve kapların gelmesiyle numunelerin düzenli olarak saklanacağı ifade edilmiştir. Ziyaret sonrası raporlama sürecinde

yemek numunelerinin uygun koşullarda saklanmaya başlandığına dair belge ve fotoğraflar İdare tarafından paylaşılmıştır.⁵

46. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından yemeklerin genel olarak lezzetli ve yeterli olduğu ancak kahvaltının çok az olduğu ifade edilmiş; yemek listesinde yapılan incelemede bazı günler kahvaltının sadece bal ve tereyağı veya peynir ve zeytin bulunduğu görülmüştür. Kurum İdaresi tarafından söz konusu durumun iase bedelinden kaynaklandığı ifade edilmiştir.

47. Ziyaret Heyeti tarafından Kurumda öğle yemeği yenilmiş, öğle menüsünün doyurucu ve yemeklerin lezzetinin yerinde olduğu değerlendirilmiştir.

48. Kurumda diyet beslenmesi gereken bir mahpus olduğunda; hekim tarafından tavsiye edilen diyete uygun olarak kişiye yemek sağlandığı İdare tarafından belirtilmiş, diyet beslenme ihtiyacına göre yemek verildiği hususu mahpuslar tarafından da teyit edilmiştir. Reflü ve gastrit hastalıkları olan mahpusa ait örnek diyet listesi İdare tarafından paylaşılmıştır.

49. Kurumda 1 kantin bulunmaktadır. Mahpuslar tarafından kantinde tuz ve çocuklar için devam sütü veya mama bulunmadığı ifade edilmiş, kantin listesinde yapılan incelemede bu durum teyit edilmiştir. Ziyaret sonrası süreçte İdare tarafından kantinde tuz satılmaya başlandığına dair belgeler paylaşılmış; kantinde satılmayan ürünlerin dış kantin vasıtasıyla temin edildiği belirtilmiştir.

50. Kurum ambarında yapılan incelemelerde; kuru bakliyatlar, yağ, çay gibi ürünlerin uygun şekilde muhafaza edildiği görülmüş ve rastgele seçilen ürünlerde son kullanma tarihi geçen bir ürüne rastlanmamıştır.

51. Mahpusların içme suyu ihtiyaçlarını Kurum kantininde satılan pet şişe sular ile karşıladıkları öğrenilmiştir.

52. İdare tarafından Kurum şebeke suyu analizlerinin Ankara İl Sağlık Müdürlüğü tarafından yapıldığı ve en son analizlerin 6/12/2022 ve 20/7/2023 tarihlerinde yapıldığı ifade edilmiş; paylaşılan raporlarda analiz sonuçlarının 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu görülmüştür.

D. Sağlık Hizmetleri

⁵ 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in “Üretim, işleme, dağıtım aşamalarına dair işyeri sorumlulukları” başlıklı 8’inci maddesinin beşinci fıkrasının (i) bendine göre; “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

53. Kurum reviri, bir muayene bölümü ve bir dış muayene ünitesinden oluşmaktadır.

54. Revirde; 1 dış hekimi, 1 sağlık memuru, 1 infaz ve koruma memuru hafta içi her gün 08.30-17.30 saatleri arasında görev yapmaktadır. Kurumda kadrolu hekim bulunmamakta, Ankara İl Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen aile hekimi haftada 1 gün yarı zamanlı olarak Kuruma gelmektedir. Yapılan görüşmelerde Kuruma belirli aralıklarla gelen kadın hastalıkları uzmanı olmadığı öğrenilmiştir.

55. Revirde; muayene, ilaç takibi ve dağıtımı, basit tıbbi müdahaleler ile hastane sevk işlemlerine yönelik hizmetler sunulmaktadır.

56. Yapılan incelemelerde revirde; tartı, oksijen tüpleri, şeker ölçüm cihazı, pansuman malzemeleri, sedye, tansiyon aleti ve acil müdahale çantasının bulunduğu görülmüştür. Revir içerisinde ayrıca genel ilaçların bulunduğu bir dolap, kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçların muhafaza edildiği kilitli bir dolap ile soğuk muhafaza edilmesi gereken ilaçlar için büyük boy bir buzdolabı bulunmaktadır. Kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçların mahpuslara imza karşılığında sadece kullanılacak dozda teslim edildiği öğrenilmiştir.

57. İdare ile yapılan görüşmede hasta mahpusların kullanması gereken ilaçların temininin, tutuklu ve hükümlülerin ilaç temin süreçlerini düzenleyen bir uygulama olan Cezaevleri İlaç Takip Sistemi (CETAS) ile sağlandığı belirtilmiştir.

58. Ziyaret tarihinden geriye doğru son 1 yıl içerisinde;420 hastane sevki, 289 Kurum revirinde muayene, 89 dış muayenesi gerçekleştirildiği bilgisi edinilmiştir.

59. Acil müdahale gerektiren hallerde 112 Acil Çağrı Merkezinin arandığı ve ambulans gelene kadar mahpusa ilk müdahalenin Kurum sağlık personeline yapıldığı İdare tarafından ifade edilmiştir.

60. Revirdeki dış muayenesi kısmında yapılan incelemelerde; eskimiş olması sebebiyle mevcut dış ünitesinin yerinden söküldüğü görülmüş, yeni ünitenin Kuruma geldiği ancak henüz kurulumunun sağlanmadığı öğrenilmiştir. Raporlama sürecinde yeni dış ünitesinin kurulumunun yapıldığına dair fotoğraflar tarafımızla paylaşılmıştır.

61. Revirde hasta mahpuslara ait dosyaların düzenli tutulduğu, tetkik sonuçları, reçeteler ve raporları içerdiği görülmüştür.

62. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından hem aile hekimine hem de dış hekimine talep etmeleri halinde ulaşabildikleri, sağlık hizmetlerine erişimde sorun yaşamadıkları ifade edilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

63. Psikososyal serviste fiilen görev yapmakta olan 2 psikolog ve 1 infaz ve koruma memuru bulunmakta olup Kurumda kadrosu bulunan üçüncü psikolog ziyaret tarihinde ücretsiz izindedir. Kurumda sosyal hizmet uzmanı bulunmamaktadır.

64. Psikososyal servis tarafından mahpuslar Kuruma ilk geldiklerinde kendileri ile Kurum kuralları, Kurum adaptasyonu gibi konularda görüşme sağlandığı, kişiler ile Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF) doldurularak bireysel iyileştirme programı oluşturulduğu İdare tarafından ifade edilmiştir.

65. Kurumda madde bağımlılığı olan mahpusların bulunduğu ancak bu kişilerin takiplerinin psikososyal servis tarafından yapılmadığı, konuyla alakalı Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Programı (SAMBA) çerçevesinde madde bağımlılığına yönelik seminerler ve grup çalışmaları yapıldığı öğrenilmiştir.

66. İntihara meyilli bir mahpus olması, intihar girişimi veya kendine zarar verme eylemi gerçekleşmesi halinde Kurum İntihar ve Kendine Zarar Vermeye Müdahale Ekibi olarak toplanıldığı ve kişinin yakın takibe alındığı İdare tarafından belirtilmiş, Kurumda son 1 yılda herhangi bir intihar vakasının yaşanmadığı ve mevcut durumda intihar riski taşıyan mahpus bulunmadığı bilgisi edinilmiştir.

67. Psikososyal serviste mahpuslarla yapılan bireysel görüşmelerin kişilerin talebi doğrultusunda gerçekleştiği ancak riskli olarak gözlemlenen ya da diğer birimler tarafından yönlendirilen mahpuslar ile talepleri aranmaksızın görüşme yapılabildiği öğrenilmiştir. Bireysel görüşmelerin genelde maddi yardımlar, mahpusların çocuklarının durumu, kıyafet ihtiyaçları gibi konular çerçevesinde yapıldığı servis çalışanları tarafından ifade edilmiştir.

68. Mahpusların rutin işlemleri için yapılan görüşme haricinde dilekçe yazmaları halinde günlük ortalama 5 mahpus ile görüşme sağlandığı bilgisi paylaşılmıştır.

69. Mahpuslara Kurum konferans salonunun müsait olma durumuna göre çeşitli konularda seminerler verildiği ayrıca öfke kontrol grup çalışması, salıverilme öncesi mahpus gelişim programı gibi çalışmaların yapıldığı öğrenilmiştir. Grup çalışmalarının konusunun duyuru yapılarak mahpuslardan gelen talebe göre en fazla 10-12 kişilik gruplar halinde gerçekleştirildiği servis personeli tarafından belirtilmiştir.

70. Kurumda psikososyal servis tarafından “Elma Butik” isimli bir butik oluşturulmuştur. Psikososyal servis personeli tarafından Kızılay, belediyeler ve bağışçılar ile iletişime geçilerek gelen kıyafet, oyuncak, kırtasiye malzemeleri, hijyen ürünleri, bebek bezleri gibi ürünlerin ihtiyacı olan mahpuslara ve annesi yanında kalan çocuklara verildiği

öğrenilmiştir. Servis personeli butik için kışlık kıyafet, ayakkabı, bebek bezi, hijyenik ped gibi ürünlere ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler

71. Kütüphane ve manevi rehberlik biriminden oluşan Kurum eğitim ve öğretim servisinde; 1 öğretmen, 1 vaiz ve 1 memur bulunmaktadır. Manevi rehberlik biriminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından görevlendirilen vaiz cuma günleri hariç hafta içi 4 gün 09.00-16.00 saatleri arasında görev yapmakta ve birim çalışmaları Kurum kütüphanesinde gerçekleştirilmektedir. Öğretmen ise hafta içi her gün 08.30-17.30 saatleri arasında Kurumda görev yapmaktadır.

72. Ziyaret tarihinde Kurumdaki 1 mahpus açık öğretim ortaokuluna, 13 mahpus açık öğretim lisesine, 3 mahpus ise açık öğretim fakültesine devam etmektedir.

73. Açık öğretim ortaokuluna ve açık öğretim lisesine kaydı yapılan/kaydı yenilenen mahpusların kitaplarının Elmadağ Halk Eğitimi Merkezi tarafından temin edildiği bilgisi edinilmiştir. Diğer eğitim kademelerindeki mahpusların kitap/yayın talepleri ise ilgili okulun fiziki/elektronik kitap ve ders notu dağıtım uygulaması doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Başka Kurumdan gelen mahpusların daha önce buldukları Kurumdan getirdikleri ders kitaplarının da sayı sınırı olmaksızın Kuruma alındığı ve kendilerine teslim edildiği İdare tarafından belirtilmiştir.

74. Kurumda anne yanında kalan çocuklar için öğretmen talep edildiği ancak Halk Eğitimi Merkezinden öğretmen görevlendirilmesi için Kurumda en az 10-12 çocuk bulunması gerekçesiyle talebin reddedildiği İdare tarafından ifade edilmiştir. Annesinin yanında kalan çocuklardan 3 yaşını geçmiş bulunan 4 çocuğun annelerinin izni ile hafta içi her gün saat 09.00 ile 14.00 arasında devlet anaokuluna gittiği öğrenilmiştir.

75. Kurumda bulunan kütüphane 08.30-17.30 saatleri arasında talep eden mahpuslar tarafından kullanılabilir. Kütüphanede din, edebiyat, coğrafya, tarih, psikoloji, felsefe ve ders kitapları gibi çeşitli konularda 1600'den fazla yayın bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından kütüphane incelenmiş olup farklı dillerde yayınların mevcut olduğu görülmüştür. İdare tarafından mahpusların Elmadağ İlçe Halk Kütüphanesinden de faydalanabildiği ve İlçe Halk Kütüphanesinde bulunan kitapların listesinin klasör hâlinde mahpusların ulaşabileceği ortak alanda bulunduğu ifade edilmiş, 24.000'den fazla eser içeren ilgili liste görülmüştür.

76. Mahpusların Kurum kütüphanesinden dilekçe ile talep etmeleri halinde tek seferde 3 kitap alabildikleri, bu kitapları 15 gün süre ile bulundurabildikleri ve sürenin 15 gün daha

uzatılabildiği İdare tarafından ifade edilmiş, görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından da durum teyit edilmiştir. Ziyaret tarihi öncesi son 1 yıl içerisinde 113 mahpusun kütüphaneden yararlandığı bilgisi edinilmiştir.

77. Kütüphanede mahpusların eğitim faaliyetleri çerçevesinde kullanılan 6 adet bilgisayar bulunmaktadır. Burada ayrıca mahpusların oynayabileceği satranç takımının bulunduğu da görülmüştür.

78. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün her ay düzenli şekilde çıkardığı Değer ve Diyanet, Diyanet Çocuk, Bilim ve Teknik, Bilim Çocuk dergilerinin Kurum kütüphanesinde mevcut olduğu öğrenilmiştir.

79. Kurumda ziyaret tarihi itibarıyla; Elmadağ Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü iş birliği ile açılan Saça Geçici ve Kalıcı Şekil Verme Teknikleri kursu, Kurum öğretmeni tarafından verilen Yetişkinler Birinci Kademe Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı kursu, manevi rehberlik birimi tarafından verilen Kur'an Okuma kursu ile Tecvitli Kur'an Okuma kursu aktif olarak devam etmektedir. Saça Geçici ve Kalıcı Şekil Verme Teknikleri Kursuna 12, Birinci Kademe Okuma Yazma Kursuna 15, Kur'an Okuma Kursuna 30 ve Tecvitli Kur'an Okuma Kursuna 7 mahpusun devam ettiği İdare tarafından belirtilmiştir.

80. Birinci Kademe Okuma Yazma kursu pazartesi, salı ve cuma günleri olmak üzere haftada 12 saat, Saça Geçici ve Kalıcı Şekil Verme Teknikleri kursu pazartesi, çarşamba ve cuma günleri olmak üzere haftada 24 saat yapılmaktadır. Birinci Kademe Okuma Yazma kursuna katılan mahpuslara; ders kitapları, defter, kalem ve silgi gibi eşyaların ücretsiz olarak verildiği İdare tarafından ifade edilmiştir.

81. Kurumda açık ve kapalı spor salonu bulunmamakta, Kurum bahçesi spor amaçlı kullanılmaktadır. İdare tarafından zaman zaman bahçede voleybol oynandığı ifade edilmiş, Ziyaret Heyeti tarafından da Kurumda voleybol topu olduğu görülmüştür.

82. Kurumda anne çocuk ünitesinde çocuk oyun alanı olarak düzenlenmiş 2 oda bulunmaktadır. Bu odalarda; çocuklar için masa ve sandalyeler, oyuncaklar, çocuk kitapları gibi eşyaların olduğu görülmüş, odalardan birinde bulunan kitaplığın sabitlenmediği tespit edilmiştir. Burada görevli bir öğretmenin bulunmadığı ve buranın kreş olarak kullanılmadığı, bu odaların yanında çocuğu kalan anneler tarafından bireysel şekilde kullanıldığı öğrenilmiştir.

G. Dış Dünya İle İletişim

83. Kurum nizamiye kısmında 45 kişi kapasiteli 1 açık görüş alanı mevcuttur. Açık görüşlerin haftada 4 gün yapıldığı, her mahpusun haftada 1 defa 1,5 saat süreyle açık görüş yapabildiği bilgisi hem İdare hem de mahpuslar tarafından paylaşılmıştır.

84. Kurumdaki mahpusların yılda 4 defa izne gidebildikleri İdare tarafından ifade edilmiş, görüşme gerçekleştirilen mahpuslar da yıl içerisinde izin kullanabildiklerini teyit etmişlerdir.

85. Kurumda 31 adet ankesörlü telefon bulunduğu, mahpusların ücreti karşılığında 08.30 ve 22.00 saatleri arasında telefonları kullanabildiği öğrenilmiştir.⁶ Ziyaret süresince mahpusların telefonları serbestçe kullanabildikleri görülmüştür.

86. Kurumda anne çocuk ünitesinde kullanımda olan 3 odada birer adet ve ortak yaşam alanında 1 adet olmak üzere toplam 4 adet televizyon bulunmaktadır. Ziyaret esnasında televizyonda haber, belgesel, müzik, yabancı ve çocuk kanalları olmak üzere çeşitli kanalların bulunduğu görülmüş, İdare tarafından paylaşılan belgelerde kanal sayısının 173 olduğu öğrenilmiştir. Televizyon izlenen ortak yaşam alanının saat 23.00'a kadar kullanılabilirdiği görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından ifade edilmiştir.

87. Görüşme yapılan bazı mahpuslar tarafından kantinde radyo satılması talebinde bulunulmuş, bu durum İdareye iletilmiştir. Ziyaret sonrası iletilen bilgi ve belgelerde; İdare tarafından Kuruma radyo alınabilmesi için ilana çıkıldığı ve İşyurtları Daire Başkanlığınca standartları belirlenen radyolardan numune getirtildiği ancak memurlar tarafından tutulan tutanaklardan söz konusu radyoların Kurumda yalnızca 2 frekans çektiği, odalarda ise frekans çekmediği için radyo alımı yapılmadığı anlaşılmıştır.

88. Kurumda avukat bekleme alanı ve avukat görüşme odası bulunmamakta, avukat ve mahpus görüşmeleri açık görüş alanında yapılmaktadır. İdare mahremiyetin sağlanması adına paravan şeklinde bir yapının avukat görüşlerinde kullanıldığını ifade etmiş ancak ziyaret esnasında açık görüş alanının söz konusu paravan kullanılsa bile avukat görüşmesi gerçekleştirilmesi için uygun olmadığı tespit edilmiştir.⁷

⁶ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Telefonla Görüşme Hakkı" başlıklı 74'üncü maddesinin dördüncü fıkrasına göre: "Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler, ücretli telefonlarla sesli veya görüntülü olarak serbestçe görüşme yapabilirler."

⁷ 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Avukat ve noterle görüşme hakkı" başlıklı 59'uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre "Avukat ve noter ile görüşme, meslek kimliklerinin ibrazı üzerine, tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde, bu iş için ayrılan görüşme yerlerinde, konuşulanların duyulamayacağı, ancak güvenlik nedeniyle görülebileceği bir biçimde yapılır."

89. Kurumda 1 Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası mevcuttur.

90. Kurumda Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) Projesi kapsamında görüntülü görüşme sistemi alt yapısı bulunmamaktadır.

H. Kurumda Bulunan İş yurtları ve Çalışma Koşulları

91. Kurumda işyurdu faaliyetleri kapsamında çamaşır, fotoğraf, kuaför atölyeleri ile kantin ve çay ocağı bulunduğu; kantin, kuaför ve çay ocağının her birinde 2 kişi olmak üzere toplam 6 mahpusun görevli olduğu, çamaşır ve fotoğraf atölyesi faaliyetlerinin ise atölye şefi tarafından yürütüldüğü bilgisi İdare tarafından verilmiştir.

92. Kurumda işyurtlarına bağlı olarak çalışan mahpuslara 25/1/2023 - 26/1/2023 tarihleri arasında 16 saatlik iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verildiği İdare tarafından belirtilmiştir.

93. Kurumda çay ocağı olarak işyurdu kapsamında faaliyet gösteren “Elma Kafe” ziyaret edilmiş; burada tost, atıştırmalıklar ve çeşitli içeceklerin bulunduğu görülmüş, mahpusların kart ile buradan yiyecek ve içecek alabildikleri öğrenilmiştir.

94. Kurumda iç hizmetlerde (genel bütçe) çalışan 11 mahpus olduğu bilgisi edinilmiştir. Yemekhanede 07.00-18.00 saatleri arasında görev yapan 5 mahpusun haftada 1 gün izin hakkı ve bir günde 3 saat mola hakkı bulunduğu öğrenilmiştir. Personel çay ocağında 08.30-17.30 arasında görev yapan 3 mahpusun haftada 1 gün izin hakkı bulunmaktadır. Revir ve çamaşırhanede görevli olan 1 mahpus haftanın 3 günü 08.30-17.30 saatleri arasında görev yapmaktadır. Temizlik görevini yerine getiren 2 mahpus 08.00-17.00 arasında çalışmakta ve haftada 2 gün izin kullanmaktadır.

95. Genel bütçede çalışan mahpuslarla yapılan görüşmelerde; genel olarak çalışma saatlerinin uygun olduğu, sigortalarının yapılması ve ücretlerinin yatırılması konusunda herhangi bir sorun yaşamadıkları, mola sürelerinin yeterli olduğu, izin almak ve dilekçeyle talep etmek suretiyle Kurumdaki seminer ve konferans gibi faaliyetlere katılabildikleri ifade edilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

96. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum Müdürünün ve Kurum personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. Bunun yanı sıra İdare tarafından, Ziyaret Heyetinin paylaştığı ilk tespit ve gözlemlere dair değiştirilmesi ve düzeltilmesi gereken bazı hususların raporlama sürecinde yerine getirilmesi olumlu olarak değerlendirilmiştir.

B. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler

97. TİHEK tarafından 4/12/2020 tarihinde Elmadağ Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumuna habersiz bir ziyaret düzenlenmiştir.⁸ Ziyarete ilişkin gözlem ve tavsiyeler 2021/01 sayılı rapor ile kamuoyuna duyurulmuştur.⁹ Kuruma daha önce verilen tavsiyelerin yerine getirilmesine ilişkin tespitler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TAVSİYELER	TAVSİYE VERİLEN KURUM VE YERİNE GETİRİLME	AÇIKLAMA
Boş koğuşların kullanıma açılarak mahpusların bu koğuşlara dağıtılması yoluyla koğuş mevcutlarının azaltılması,	<i>Kurum İdaresi</i>	Kurumda 4'ü anne çocuk ünitesinde bulunan toplam 10 koğuş bulunmaktadır. Anne çocuk ünitesi dışındaki bazı koğuşlar açısından ranzaların neredeyse bitişik şekilde konumlandırıldığı, mahpuslara hareket edecek alan kalmadığı gözlenmiştir.
	<i>Yerine Getirilmedi</i>	

⁸ Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 2/12/2020 tarihli Başkanlık oluru üzerine düzenlenen ziyaret.

⁹ Bkz. TİHEK, Elmadağ Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu.

Kış şartlarında çamaşırların elde yıkanması ve kurutulmasının zorluğu nedeniyle çamaşır makinelerinin tamir ettirilip kullanıma hazır hale getirilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Ziyaret tarihi sonrasında İdare tarafından Kuruma yeni bir çamaşır makinası alındığına ve mahpusların çamaşırlarının ücretsiz olarak yıkanmaya başlandığına dair belge ve fotoğraflar tarafımızla paylaşılmıştır.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Kurumun kadın ceza infaz kurumu olması sebebiyle haftada bir kadın hastalıkları uzmanının ceza infaz kurumunda görevlendirilmesi için gerekli işlemlerin başlatılması,	<i>Kurum İdaresi</i>	Kuruma düzenli şekilde ziyaret gerçekleştiren bir kadın hastalıkları uzmanı bulunmamaktadır.
	<i>Yerine Getirilmedi</i>	
Münhal olan diş hekimliği pozisyonu için diş hekimi görevlendirilmesi konusunda gerekli işlemlerin başlatılması,	<i>Kurum İdaresi</i>	Kurumda kadrolu olarak görev yapan 1 diş hekimi bulunmaktadır.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Gerekli önlemler alınarak, psikososyal servis tarafından yapılması gereken salgın nedeniyle durdurulan grup görüşmelerine devam edilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Psikososyal servis tarafından Kurum konferans salonunun müsait olma durumuna göre öfke kontrol grup çalışması, salıverilme öncesi mahpus gelişim programı gibi çalışmaların 10-12 kişilik gruplar halinde gerçekleştirildiği öğrenilmiştir.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Karantina koğuşunda kalan mahpusların mağduriyet yaşamaması adına karantina	<i>Kurum İdaresi</i>	COVID-19 salgını kapsamındaki uygulamalar sona erdiğinden söz konusu

koşullarına çağrı butonu yerleştirilmesi,	<i>Tespit Edilemedi</i>	tavsiyenin yerine getirilip getirilmediği tespit edilememiştir.
Karantınada bulunan mahpuslara yemeklerin tek kullanımlık kaplarda verilmediği bu sebeple bulaş riskinin azaltılması açısından yemeklerin tek kullanımlık kaplarda verilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	COVID-19 salgını kapsamındaki uygulamalar sona erdiğinden söz konusu tavsiyenin yerine getirilip getirilmediği tespit edilememiştir.
	<i>Tespit Edilemedi</i>	
COVID-19 salgını nedeniyle büyük ölçüde sekteye uğrayan eğitsel, sosyal, sportif ve kültürel faaliyetlere maske, mesafe, temizlik kuralına uyularak, kurumun geniş bahçesi ve boş odaları kullanılarak devam edilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Kurumda ziyaret tarihi itibariyle; Yetişkinler Birinci Kademe Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı kursu, Saça Geçici ve Kalıcı Şekil Verme Teknikleri Kursu, Kur'an Okuma Kursu ve Tecvitli Kur'an Okuma Kursu aktif olarak devam etmektedir. Kurum bahçesinde yetişkinlere yönelik yumuşak zeminli spor alanı ve çocuk parkı bulunmakta ayrıca bahçede voleybol oynanmaktadır. Kurum kütüphanesinde mahpusların oynayabileceği satranç takımı mevcuttur.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Mahpusların görüşler sırasında yakınları ile uygun şartlarda iletişim kurabilmeleri adına fiziki temasın önlenmesi amacıyla özel cam bölüm ile ayrılmış görüş alanına, cam bölmenin her iki tarafında bulunan kişilerin görüşme	<i>Kurum İdaresi</i>	COVID-19 salgını kapsamındaki uygulamalarının birçoğu sona erdiğinden Kurumda görüşler 45 kişi kapasiteli açık görüş alanında gerçekleştirilmektedir.
	<i>Tespit Edilemedi</i>	

yapabileceği telefonların konulması,		
Avukat görüşme odasının standartlara uygun hale getirilmesi ve uygun bir alanın avukat bekleme odasına dönüştürülmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Kurumda avukat bekleme alanı ve avukat görüşme odası bulunmamakta, avukat görüşmeleri açık görüş alanında yapılmaktadır.
	<i>Yerine Getirilmedi</i>	
Genel bütçe iş kolunda çalışan mahpuslardan personel yemekhanesinde görevli olarak çalışanların maaşlarının ödenmesi için yapılan çalışmaların hızlandırılması ve burada çalışan mahpusların da iş yurtlarında çalışanlar gibi günde 8 saatten fazla çalıştırılmaması,	<i>Kurum İdaresi</i>	İdare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerde yemekhanede 07.00-18.00 saatleri arasında görev yapan 5 mahpusun haftada 1 gün izin hakkı ve bir günde 3 saat mola hakkı bulunduğu belirtilmiştir.
	<i>Yerine Getirildi</i>	Ziyaret esnasında yemekhanede görevli mahpuslar ile yapılan görüşmelerde genel olarak çalışma saatlerinin uygun olduğu, sigortalarının yapılması ve ücretlerinin yatırılması konusunda herhangi bir sorun yaşamadıkları, mola sürelerinin de yeterli olduğu ifade edilmiştir.
İmkânlar ölçüsünde mahpuslara verilen kahvaltının iyileştirilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Görüşme yapılan mahpuslar tarafından yemeklerin genel olarak lezzetli ve yeterli olduğu ancak kahvaltı miktarının çok az olduğu ifade edilmiş; yemek listesinde yapılan incelemede bazı günler kahvaltı olarak sadece bal ve tereyağı veya peynir ve zeytin bulunduğu görülmüştür.
	<i>Yerine Getirilmedi</i>	

Anne yanında kalan çocuklara paketli gıdalar yerine sadece doğal gıdalar ve 12 aya kadar olan bebeklere formül mama verilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Anne yanında kalan çocuklar için süt, kurabiye, kuruyemiş, bebek bisküvisi gibi ürünler sağlanmaktadır. Devam sütü veya mama gibi ürünlere yalnızca dış kantin vasıtasıyla erişilebilmektedir.
	<i>Kısmen Yerine Getirildi</i>	
Salgın döneminde açık görüşlerin risk barındırması ve ulaşım, sokağa çıkma kısıtlamalarından ötürü sekteye uğraması nedenleriyle, Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) kapsamında Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda başlatılan görüntülü aile görüşmeleri uygulamasının teknik altyapısının yurt genelinde kurulması, bu sisteme Elmadağ Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumunun da entegrasyonunun sağlanması,	<i>Adalet Bakanlığı</i>	Kurumda Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) bulunmamaktadır.
	<i>Yerine Getirilmedi</i>	
Kurumda açık bulunan kurum müdürlüğü, sosyal	<i>Adalet Bakanlığı</i>	

çalışmacı kadrolarına asli atamaların yapılmasının değerlendirilmesi,	<i>Yerine Getirilmedi</i>	Kurum Müdürü vekâleten görevini yerine getirmekte, Kurumda görevli sosyal hizmet uzmanı bulunmamaktadır.
---	---------------------------	--

C. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

98. Kurum personeline BM İşkence ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İçin El Kılavuzu (İstanbul Protokolü), işkence ve kötü muamele yasağı ile hassas gruplara yaklaşım gibi konularda eğitim verilmesi,¹⁰

99. Koşullardaki hareket alanının artması için kullanılmayan ranzaların koşullardan çıkartılması ve mahpusların koşullara orantılı olarak yerleştirilmesi,¹¹

100. Koşullarda bulunan tuvalet ve banyolara tutunma barı yaptırılarak engelli bireyler için erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilmesi,

101. Kurum içi alanları kayıt altına alan güvenlik kamera kayıtlarının daha uzun süreli saklanması için çalışmaların başlatılması,

102. Mahpuslar Kuruma ilk geldiklerinde yapılan detaylı aramalarda her mahpusa önlük verilmesi,

103. Kurumda verilen kahvaltı miktarının ve çeşidinin iyileştirilmesi **tekiden,**

104. Kurumda anne yanında kalan çocuklar bulunması sebebiyle kantinde çocuklar için devam sütü veya mama gibi ürünlerin satılması,

105. Kurum kadın açık ceza infaz kurumu olması sebebiyle belirli süre aralıklarla kadın hastalıkları uzmanının ziyaret gerçekleştirmesi için çalışmaların başlatılması **tekiden,**

106. Kurumda özellikle kış aylarında kullanılmak üzere kapalı spor salonunun yaptırılması,

107. Kurumun anne çocuk ünitesi kısmında bulunan çocuk oyun odalarındaki kitaplıkların sabitlenmesi,

¹⁰“İnsani bir cezaevi sisteminin temel taşı, mahkûmlarla ilişkilerinde doğru yaklaşımın ne olması gerektiğini bilen, işini sadece bir görev değil meslek olarak gören, iyi seçilmiş ve eğitilmiş cezaevi personeli olmuştur.” Bkz. CPT, 11. Genel Rapor, CPT/Inf(2001)16, para.26.

¹¹“Hücrenin genel yüzeyi, mahpusların mobilyalar arasında serbestçe hareket etmesine izin verecek şekilde olmalıdır.” AIHM, Ananyev ve Diğerleri/Rusya, B. No:42525/07, 60800/08, 10/01/2012, para. 145-148

108. Kurumda avukat görüşmelerinin mevzuata uygun gerçekleştirilebilmesi adına gerekli koşulları haiz avukat görüşme alanı ve avukat bekleme alanı oluşturulması **tekiden,** hususları tavsiye edilmektedir.

2. Kızılay, Elmadağ Kaymakamlığı ve Elmadağ Belediyesine Yönelik Tavsiye

109. Kurumda ihtiyaç sahibi mahpuslara ve anne yanında kalan çocuklara kıyafet ve çocuk bezi gibi eşyaların temin edildiği “Elma Butik” kapsamında mevcut olan eksiklikler için gerekli yardımların yapılması,¹² hususu tavsiye edilmektedir.

3. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

110. Kurumda açık bulunan kurum müdürlüğü kadrosuna asli atamanın yapılması ve Kurumda sosyal hizmet uzmanı görevlendirilmesi **tekiden,**

111. Kuruma Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) kapsamında görüntülü görüşme sisteminin kurulmasının sağlanması **tekiden,** hususları tavsiye edilmektedir.

¹² Adalet Bakanlığı ve Türk Kızılayı arasında 3/3/2020 tarihide imzalanan “Adalet Bakanlığı ve Türk Kızılayı Arasında İşbirliği Protokolü” nün 8’inci maddesine göre; “Kurum içi mevzuat gereğince gerekli işlemler yapılarak uygun olduğu belirlenen ihtiyaç sahiplerine protokol kapsamındaki ödemelerin ve aynı yardımların yapılması sağlanır.”